

A FRANCE TÉLÉCOM ÜGY,
*AVAGY A TÁMOGATÁSNYÚJTÁSRA TETT AJÁNLAT
NEM VALÓSÍT MEG ÁLLAMI TÁMOGATÁST*

LUCIUS ÁGNES

Az Európai Unió Törvényszéke (2009. december 1-je, azaz az Európai Unió működéséről szóló Szerződés – Lisszaboni Szerződés – hatályba lépése előtt Elsőfokú Bíróság; a továbbiakban: Törvényszék) 2010. május 21-én hozott ítéletében¹ pontot tett a France Télécom 2002-ben indult állami támogatási ügyére. Az állami támogatás fogalmának határait feszegető ügyben a Törvényszék, az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) korábbi határozatával ellentétben, nem minősítette állami támogatásnak az állam támogatás nyújtására tett ígéreteit, annak ellenére, hogy azok megszilárdították a France Télécom ingatag pénzügyi helyzetét.

I. Az ügy alapjául szolgáló események

Az 1991-ben alapított, a telekommunikációs hálózatok és szolgáltatások területén működő France Télécom SA-ban a francia állam 2002-ben 56,45%-os részesedéssel rendelkezett. A társaság 2001. évi mérlege szerint a France Télécomnak 2001. december 31-én 63,5 milliárd

¹ T-425/04., T-444/04., T-450/04. és T-456/04. sz. egyesített ügyek – Francia Köztársaság (T-425/04.), France Télécom SA (T-444/04), Bouygues SA és Bouygues Télécom SA (T-450/04) és Association française des opérateurs de réseaux et services de télécommunications (AFORS Télécom) (T-456/04) kontra Európai Bizottság. 2010. május 21-i ítélet. (Még nem publikálták.)

eurós nettó adóssága és 8,3 milliárd euró vesztesége volt. 2002. június 30-ra a nettó adósság értéke elérte a 69,69 milliárd eurót, amelyből 48,9 milliárd euró kötvényesített kölcsöntartozás visszafizetésének 2003 és 2005 között kellett esedékessé válnia.

2002. július 12-én a Les Echos című francia napilapnak adott interjújában a francia gazdasági és ipari miniszter kijelentette, hogy „... a részvényes állam körültekintő befektetőként fog eljárni, és amennyiben a France Télécom nehézségekkel szembesülne, akkor készen áll a szükséges intézkedések megtételére... Megismétlem, hogy amennyiben a France Télécomnak finanszírozási problémái volnának, ami a jelenlegi helyzetben nem merült fel, azok megoldására az állam meghozná a szükséges intézkedéseket.” Másképpen fogalmazva tehát, a miniszter szerint szükség esetén az állam úgy járt volna el, ahogy piaci körülmények között egy rendes magánpiaci befektető eljár. Így a vállalkozás ugyanahhoz a hozzájáruláshoz, ugyanazokkal a feltételekkel, akár normál piaci körülmények között is hozzájutott volna, ezért az állam intézkedése nem valósított volna meg állami támogatást.

2002. szeptember 13-án, majd október 2-án további nyilatkozatok is elhangzottak, amelyek lényegében a francia hatóságok elkötelezettségéről biztosították a France Télécomot. Végül 2002. december 4-én a francia állam kiadott egy közleményt, amelyben részvényesi hitelajánlatot tett a France Télécom részére egy 9 milliárd eurós hitelkeretet biztosító hitelszerződés megkötésére. Az ajánlatot nem fogadta el a France Télécom, de nem is reagált rá. Ezt követően 2003 januárjában a Bizottság hivatalos vizsgálati eljárást indított az ügyben.

II. Mi minősül állami támogatásnak?

Az Európai Unió működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 107. cikkének (1) bekezdése értelmében – a Szerződések más rendelkezése hiányában – a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet. Ahhoz, hogy egy támogatás állami támogatásnak minősüljön, e feltételeknek együttesen kell teljesülniük.

Jelen esetben a francia állam szándékai szerint állami forrásból, egyetlen vállalkozást érintően, tehát szelektíven tett bizonyos lépéseket. Az intézkedés, tekintettel többek között a vállalkozás jelentőségére és piaci részesedésének nagyságára, mindenképpen érinthette a tagállamok közötti kereskedelmet – ennek tényét egyébként a Bizottság szinte minden esetben megvalósítottként tekinti. Jelen esetben a Bizottság szerint a feltételek közül egyedül a versenytorzítás ténye vagy veszélye maradt kérdéses.

2004. augusztus 2-án hozott határozatában erre vonatkozóan úgy érvelt a Bizottság, hogy a 2002 júliusa óta elhangzott miniszteri kijelentések „megfertőzték” a piac hozzáállását a céghez, ezért versenytorzítást hoztak létre, hiszen azok nélkül lehetetlen lett volna a cég kötvényeit forgalomba hozni. Ennek megfelelően a 9 milliárd eurós hitelkeret biztosítására tett ajánlat – a 2002 júliusa óta tett kijelentésekkel összefüggésbe hozva – megvalósította az állami támogatás feltételeit, mivel egyértelművé tette a piac számára, hogy a francia állam készen áll a France Télécom támogatására. Ezzel a Bizottság először minősített az uniós joggal összeegyeztethetetlen állami támogatásnak egy támogatásnyújtásra tett ajánlatot. A támogatás visszatérítését ugyanakkor nem rendelte el, mivel az állam ajánlatának piacra gyakorolt hatását lehetetlen lett volna pontosan meghatározni.

III. Megsemmisítés iránti kereset

Ezt követően Franciaország (T-425/04) és a France Télécom (T-444/04) keresetet nyújtott be az Elsőfokú Bírósághoz (2009. december 1-je óta az Európai Unió Törvényszéke) a Bizottság határozatának megsemmisítése érdekében. A Bouygues Télécom SA (T-450/04) és az Association française des opérateurs de réseaux et services de télécommunications (AFORS Télécom) (T-456/04) ellenben annak fenntartását kérték az Elsőfokú Bíróságtól, hogy az állam ajánlata versenytorzító előnyben részesítette a France Télécomot, és az uniós joggal összeegyeztethetetlen támogatás visszatérítése mellett álltak ki, mivel szerintük annak pontos mértéke igenis meghatározható.

A Törvényszék 2010. május 21-én hozott ítéletében mindenekelőtt kijelentette, hogy ahhoz, hogy egy intézkedés állami támogatásnak minősüljön, először is, pénzügyi előnyt kell biztosítani, másodsor pedig, az

előnynek közvetlenül, vagy közvetve állami forrásból kell származnia.

Ezt követően azt vizsgálta, hogy a francia hatóságok 2002 júliusa óta tett bejelentései pénzügyi előnyhöz juttatták-e a France Télécomot. Ennek keretében megállapította, hogy a bejelentések jelentősen befolyásolták a nemzetközi hitelminősítők² magatartását, amelynek később komoly szerepe volt abban, hogy ezután a befektetők és hitelezők is kedvezőbben ítélték meg a France Télécom helyzetét, és ez meghatározta a pénzügyi piac szereplőinek magatartását is, akik következképpen újra részt vettek a France Télécom finanszírozásában. Következésképpen a France Télécom minősítésére gyakorolt pozitív és stabilizáló hatás, amelyet közvetlenül a bejelentések indukáltak, pénzügyi előnyt jelentett a France Télécom számára.

A Törvényszék másként ítélte meg azonban az állami források átadásának kérdését. Véleménye szerint ugyanis a francia hatóságok 2002 júliusától tett bejelentései pontatlanok voltak és feltételeket szabtak, különösen a lehetséges állami beavatkozás jellegét, nagyságát és feltételeit illetően, így semmiképpen sem lehetett azokat állami garanciának, vagy visszavonhatatlan állami kötelezettségvállalásnak tekinteni.

Egyedi, feltétlen és visszavonhatatlan állami kötelezettségvállalásnak az minősülhetett volna, ha az állam a tervezett támogatásnyújtás feltételein túl világosan megállapított volna egy pontos összeget, egy konkrét hitelgaranciát, vagy legalább egy pénzügyi keretet, például egy meghatározott összegű hitelkeretet, amit hajlandó lett volna a France Télécom számára biztosítani. 2002 júliusától kezdődően azonban konkrét ígéret nem hangzott el erre vonatkozóan.

A Törvényszék ezen felül arra is rámutatott, hogy a francia állam kizárólag 2002. december 4-én tett részvényesi hitelajánlatával jelentette be először hivatalosan, hogy hajlandó egy 9 milliárd eurós hitelkeret megnyitásával pénzügyi támogatást nyújtani a France Télécom számára. Erre az ajánlatra pedig, mint tudjuk, nem reagált a France Télécom. A Törvényszék ezzel arra a következtetésre jutott, hogy a Bizottság nem volt képes annak bizonyítására, hogy a 2002. december 4-i ajánlattétel önmagában megvalósította-e az állami források átadását.

A Törvényszék elutasította továbbá a Bizottság azon érvét is, miszerint Franciaország a részvényesi hitelajánlattal váltotta volna be korábbi ígéreteit, azaz a részvényesi hitelajánlat a korábbi bejelenté-

² Többek között: Standard & Poor's, Moody's, Fitch Ratings.

sekkel együttesen, azok fényében valósított volna meg állami támogatást. A Bizottság nem tudta ugyanis bizonyítani, hogy a francia állam már 2002 júliusában ilyen formában kívánt volna segítséget nyújtani a France Télécomnak, illetve 2002 decembere előtt az sem derült ki világosan, hogy a francia állam szerint a pénzügyi támogatást szükségessé tevő gazdasági feltételek megvalósultak-e.

Az események láncolatában 2002 decemberében bekövetkező törés és a francia hatósági megközelítés logikájának fényében a Bizottság tehát önkényesen nem kapcsolhatta össze a lehetséges kötelezettségvállalást a korábbi, előnyt eredményező intézkedésekkel, azaz a 2002 júliusa óta tett bejelentésekkel.

Mindent egybevetve tehát mind a 2002 júliusától elhangzott bejelentések, mind a 2002. december 4-én közzétett részvényesi hitelajánlat egyértelműen előnyt jelentettek a France Télécom számára, mivel szerepet játszottak a pénzügyi piac bizalmának helyreállításában, és javították a France Télécom hitelképességét.

Ezzel szemben a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a Bizottság képtelen volt annak bizonyítására, hogy ez az előny állami források átadásához kötődött volna. Ennek megfelelően tehát a jelen eset nem valósította meg az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatás fogalmának valamennyi kritériumát, tehát a Bizottság hibásan minősítette az intézkedést állami támogatásnak. A Törvényszék mindezek alapján megsemmisítette a Bizottság határozatát.

IV. A Törvényszék (Elsőfokú Bíróság) joggyakorlata

A Törvényszék (Elsőfokú Bíróság) joggyakorlatát tekintve nem olyan meglepő ez az ítélet, hiszen az évek folyamán következetesen ragaszkodott ahhoz, hogy az olyan ügyekben, ahol az állami támogatási döntés nem következetesen egymásra épülő döntések sorára épült, rendkívül fontossá váljon a világos és egyértelmű indoklás.³ Mint láttuk, a France Télécom esetében csupán egymástól független bejelentések, illetve egy el nem fogadott részvényesei hitelajánlat hangzott el.

³ T-132/96. sz. ügy – Freistaat Sachsen, Volkswagen AG és Volkswagen Sachsen GmbH kontra az Európai Közösségek Bizottsága, 1999. december 15-i ítélet. [EBHT 1999, II-03663. o.]

Egy korábbi ítéletében az Elsőfokú Bíróság azt is kimondta, hogy a magánpiaci befektető elve kizárólag az állam határozott és visszavonhatatlan kötelezettségvállalása esetében alkalmazható.⁴ A 2002. december 4-én tett részvényesi hitelajánlat e kritériumnak semmiképpen sem felelhetett meg, hiszen a France Télécom még csak nem is reagált arra.

Az Európai Közösségek Bírósága ezt az elvet annyiban finomította,⁵ hogy annak megállapítása érdekében, hogy egy állam magánpiaci befektetőként viselkedett-e, a konkrét körülményeket az intézkedés meghozatalának időpontja, és az adott időpontban rendelkezésre álló információk alapján kell elemezni. Egy másik ügyben⁶ pedig azt is kimondta, hogy bár egy folyamat végén tanúsított magatartás adott esetben helyesnek tűnhet, azonban tágabb összefüggéseiben nézve egyáltalán nem biztos, hogy így van.

---

⁴ T-358/94. sz. ügy – Air France kontra az Európai Közösségek Bizottsága, 1996. december 12-i ítélet. [1996, II-02109. o.]

⁵ C-482/99. sz. ügy – Francia Köztársaság kontra az Európai Közösségek Bizottsága, HL C 169., 2002. 07. 13., 3. o. [EBHT 2002, I-04397. o.]

⁶ C-334/99. sz. ügy - Német Szövetségi Köztársaság kontra az Európai Közösségek Bizottsága, HL C 55., 2003. 03. 08., 1. o. [EBHT 2003, I-01139. o.]